

Izlaganje vršioca dužnosti predsednika Vlade Srbije i ministra spoljnih poslova Ivica Dačića na ceremoniji obeležavanja 180. godišnjice uspostavljanja diplomatskih odnosa između Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva koja je održana u Kragujevcu:

„Ekselencijo,
Dame i gospodo,

Imam veliku čast i zadovoljstvo da vam se danas obratim povodom 180. godišnjice od uspostavljanja diplomatskih odnosa Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva i osvrnem se na neke od najvažnijih aspekata naših odnosa.

Istorijski odnosi Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva su nastali i dalje se razvijali u sklopu prelamanja interesa velikih sila na Balkanu. Ujedinjeno Kraljevstvo je u Srbiji videlo novo tržište i potencijal za prodor trgovine, dok je u političkom pogledu bilo zainteresovano da ojača svoj uticaj na Balkanskom poluostrvu. Ekonomski i politički interesi uticali su na odluku britanske Vlade da uspostavi diplomatske odnose sa Srbijom. Odluka o postavljenju konzula, pukovnika Džordža Lojda Hodzisa, prvog diplomatskog predstavnika koji je 1837. stigao u Kragujevac, tadašnju prestonicu Kneževine Srbije, pokazala se kao veoma dobra – ne samo da su odnosi dve države unapređeni, već nijedan strani konzul nije uspeo da uspostavi tako prisne odnose sa bilo kojim srpskim vladarom u XIX veku, kao što je to učinio Hodzis. On je mladoj balkanskoj kneževini Srbiji uspeo da približi moderne ideje zapadne demokratije i liberalizma. Pored političkih i ekonomskih odnosa između Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva, važnu ulogu u međusobnom upoznavanju imale su i kulturne i naučne veze. U godinama pre uspostavljanja diplomatskih odnosa, veze između Srba i Engleza održavale su se preko uglednih pojedinaca, intelektualaca i poznatih književnika.

Veliki naučnici i književnici rođeni u Ujedinjenom Kraljevstvu, poput Isaka Njutna ili Viljema Šekspira, dali su neizmeran doprinos onome što danas nazivamo civilizacijskim tekovinama čitavog čovečanstva. Ponosni smo što i naša zemlja u tom Panteonu ima jednog Ivu Andrića i Nikolu Teslu.

Britanski savet je u Beogradu, kao jednom od prvih osam gradova u inostranstvu otvorio kancelariju još 1940, a i danas je jedan od prestižnijih kulturnih stranih centara i svojevrsan kulturni most između naših zemalja.

Ujedinjeno Kraljevstvo imalo je značajnu ulogu u istoriji Srbije. Odnose dve države odlikuje istorijsko savezništvo u dva svetska rata. I pored neslaganja oko pitanja koja su za Srbiju od posebnog značaja, u odnosima dve države postoji veliki prostor za saradnju, posebno u prevazilaženju globalnih izazova sa kojima smo danas suočeni. Ekonomska nestabilnost, vojni sukobi, prirodne nepogode, migrantska kriza i terorizam su samo neki od izazova za čije rešenje su na globalnom i lokalnom nivou potrebne konkretne ideje i intenzivna saradnja. Srbija sebe vidi kao pouzdanog partnera na koji međunarodna zajednica može da računa. Suzbijanje terorizma, kao i svih vidova ekstremizama, predstavlja urgentni zadatak, posebno kada je reč o radikalnom islamizmu i fenomenu dzihadizma.

Za Republiku Srbiju je od posebnog značaja pitanje porasta radikalizma i nasilnog ekstremizma na Kosovu i Metohiji, uključujući i učešće Albanaca sa KiM na stranim ratištima kao terorističkih boraca.

Za nas najveći bezbednosni izazov je Kosovo i Metohija. Ne priznajemo jednostrano proglašenu nezavisnost i smatramo da se do trajnog i održivog rešenja jedino može doći političkim sredstvima u skladu sa međunarodnim pravom, putem statusno neutralnog dijaloga Beograda i Prištine, pod pokroviteljstvom EU. Trudimo se da u okviru dijaloga budu rešena sva otvorena pitanja. U svakoj prilici snažno ističemo stav da samo mir i stabilnost na Zapadnom Balkanu mogu da obezbede napredak svake pojedinačne zemlje i regiona u celini.

Posebno se zalažemo za dalje jačanje bilateralne ekonomske saradnje. Kada je reč o ekonomskom prosperitetu, Vlada Srbije nastavlja da sprovodi ubrzane reforme u okviru kojih nam je dragocena britanska pomoć. Reforme će, uveren sam, neizostavno doprineti dodatnim investicijama u projekte, čija realizacija će doneti dobrobit Srbiji, kao i regionu u celini.

Naša je želja i interes da odnosi dve države, koji imaju dugu tradiciju, budu što bolji. Zbog toga se zalažemo za intenzivniju komunikaciju i veći broj susreta zvaničnika, što bi dodatno ojačalo poverenje i doprinelo unapređenju odnosa. Poslednjih par decenija britansko prisustvo u regionu je smanjeno, a ja koristim svaku priliku da na to podsetim britanske partnere. Britanski premijer Margaret Tačer je bila u poseti Beogradu još septembra 1980. godine. Izuzimam posete šefova diplomatije koji od 2012. godine redovno dolaze u Srbiju. Posebno bi naglasio posetu prestolonaslednika Čarlsa Srbiji u martu 2016. godine, koja je dala novi impuls jačanju bilateralnih odnosa. Koristim i ovu priliku da ponovim zahvalnost što je prestolonaslednik Čarls, nakon stravičnog požara koji je teško ošteti jednu od najvećih srpskih svetinja, manastir Hilandar, pokazao svojom velikodušnom donacijom za njegovu obnovu da su takva kulturna dobra nasleđe ne samo Srbije već Evrope, već i čitavog sveta.

Republika Srbija poštuje Ujedinjeno Kraljevstvo i želi da razvijamo najbolje moguće odnose, bez obzira na događaje u vezi sa Bregzitom i njegov uticaj na poziciju Ujedinjenog Kraljevstva u okviru Evropske unije. Ukupna bilateralna saradnja treba da se razvija kroz pronalaženje zajedničkih interesa.

Ekselencijo,
Dame i gospodo,

Dozvolite da na kraju izrazim zadovoljstvo što sam imao priliku da se obratim povodom ovog značajnog jubileja i ukratko se osvrnem na srpsko-britanske odnose."